فەرهاد فەرەج کۆمۆنیستەکی شۆڕشگێڕ و نووسەرێکی تیرۆرکراو .. نووسینی: ستیڤان شەمزینی

ئیسلامییەکان و یەکێتی هاوپەیمان بوون لە تیرۆرکردنیدا

زۆبەری تیرۆر لە پاش راپەڕینەوە بە پلەی یەکەم بەر چەپ و کۆمۆنیستەکانی کوردستان کەوتووە تا بە ئێستاش دەگات ئەم رەوتە هەر بەردەوامیی هەیە. ساڵی 1999 و 2000 دوو ساڵی زۆر تاریک و رەش بوو بۆ ئازادیخوازان و چەپ و کۆمۆنیستەکان، ئەوەش بە داخستنی گۆڤاری فیکریی "نقار" دەستی پێکرد و گەیشتە تیرۆری فەرهاد فەرەج و بریندارکردنی هاوژین مەلا ئەمین و چەندان هەڵسوڕاوی چەپ تا لە تیرۆری کۆمۆنیستەکانی سلێمانی لە هاوینی 2000دا ئەم شەپۆلە سەرکوت و تیرۆرە گەیشتە دوا پلەی خۆی.
لە رۆژی 1999-10-17 هەڵسوڕاوی جەماوەریی و کرێکاریی و نووسەری کۆمۆنیست "فەرهاد فەرەج" لە ماڵەکەی خۆیدا لەگەڵێکی تووی مەلیکی شاری سلێمانی لەلایەن دوو تیرۆریستی سەر بە باڵی ئیسلاحی مەلا کرێکارەوە بە دەمانچەی بێدەنگ تیرۆر کرا. ئەمەش پاش ئەوە بوو دوو جار پێشتر هەڕەشەی تیرۆرکردنی لێکرابوو، دووەمیان نزیکەی دە رۆژ پێش تیرۆرکردنی بوو. ئەمە گروپێک گەنجی چەپ و کۆمۆنیست بووین، هەموو ئێواران لە بەردەرکی سەرا، بەرامبەر کتێبفرۆشەکان رادەوەستاین و کۆدەبووینەوە، هەمیشە گفتوگۆمان هەبوو لەسەر بابەتە سیاسیی و فیکرییەکان، هاوڕێ فەرهاد هەمیشە لەوێ ئامادە بوو، ئەو رۆژانەشی رۆژنامەکەی دەردەچوو، هەموو رۆژنامەکەیمان دەکڕی و دەخوێندەوە و گفتوگۆمان لەسەر دەکرد، لەو رۆژەوەی دووەم جار هەڕەشەی لێکرابوو، هەموو رۆژێک لەگەڵیدا دەرۆشتینەوە تاکو دەگەیشتەوە ماڵەوە، من دوو رۆژ پێش تیرۆرکردنی لەلایەن گروپێکی ئیسلامییەوە هەڕەشەی کوشتنم لێکرابوو، ناچاربووم کەمتر خۆم دەربخەم، بەڵام لە کۆتاییدا لە گەڕەکی شێخ محێدین هەوڵی تیرۆرکردنم درا و بەچەقۆ هێرشیان کردە سەرم. بەیە دوو رۆژی کۆتایی ئاگام لە هاوڕی فەرهاد نەما، ئەوە بوو لە رۆژی 17ی ئۆکتۆبەر تیرۆرکرا و بە هەمیشە ئەو مرۆڤە ئازادیخواز و ماندوونەناسم نەبینییەوە.

بۆچی فەرهاد فەرەج؟

فەرهاد فەرەج ئەمین لە ساڵی 1966 لە سلێمانی لە دایکبووە، لە ناوەڕاستی هەشتاکانەوە تێکەڵی بزاوت و رێکخراوە چەپ و کۆمۆنیستییەکانی ئەو رۆژگارە دەبێت. هەر لە رێگەی ئەو گروپە چەپانەوە خەباتی دژی رژێمی بەعس پەرەپێدەدات بەتایبەت لە دوای دامەزراندنی گروپی “یەکێتی کرێکارانی کۆمۆنیست”. لە راپەڕینی بەهاری 1991دا ئەندامی کۆمیتەکانی راپەڕین بووە و لە بزووتنەوەی شوراییدا رۆڵێکی بەرچاو و ئەکتیڤی گێڕاوە، لە ساڵی 1992 لەگەڵ دروستبوونی “یەکێتی بێکاران” یەکێک بووە لە هەڵسوڕاوە دیارەکانی ئەو یەکێتییە و تا دواجار دەبێتە بەرپرسی سلێمانی ئەو رێکخراوە جەماوەرییە زۆر کارایەی لە سەرەتای نەوەدەکانەوە رۆڵێکی بەرچاوی گێڕا لە داهێنانی نەریتی خۆپیشاندان و ناڕەزایی جەماوەریی و خەباتی راستەوخۆی چینەکانی خوارەوەی کۆمەڵگە. هاوکات لەگەڵ ئەمەدا لە بواری نووسیندا وەک رۆژنامەنووس و نووسەرێکی کۆمۆنیست جێگەیەکی دیاری هەبوو بەدرێژایی ساڵانی نەوەدەکان، لە کۆتایی نەوەدەکانەوە یەکێک بوو لە دامەزرێنەران و رابەرانی رێکخراوێکی چەپی شۆڕشگێڕ بەناوی “کۆمەڵەی شۆڕشگێڕانی کۆمۆنیست” هاوکات سەرنووسەری رۆژنامەی “پەیرەوی نوێ”ی زمانحالی رێکخراوەکە بوو. کە ئەو رۆژنامەیە ببووە سەرچاوەیەکی رۆشنبیریی چەپ و کۆمۆنیستی بۆ گەنجانی وەک ئێمەومانان ئەگەرچی ئێمە لە حزبێکی تری کۆمۆنیستیدا هەڵسوڕانمان دەکرد.

فەرهاد لە کۆتایی نەوەدەکاندا بە خوێندنەوە نوێیەکانی بۆ چەپ و مارکسیزم، بە بەشداریی نووسین لە زۆرێک لە رۆژنامە و گۆڤارەکانی ئەوە رۆژەدا، ببووە ناوێکی درەوشاوە و نووسەرێکی ناسراوی چەپباوەڕ. لەگەڵ ئەوەشدا بە چەندان ناوی خواستراو لەسەر چەندان پرسی جیاواز بەتایبەت لە بارەی ئاین و ئیسلامییەکانەوە دەینووسی. کۆمەڵەکەشی نزیکایەتی زۆری هەبوو لەگەڵ “کۆمەڵە”ی ئێران کە ئەوسا دابەش نەببوو، سەید برایم عەلیزادە سکرتێری بوو. کارکردن و هزر رۆشنی فەرهاد هەر سێ لایەنی یەکێتی و ئێران و ئیسلامییەکانی تووشی ترس و سڵەمینەوە کردبوو، هەربۆیە بە پلانی هەر سێ لا لە ئێوارەیەکی پایزییدا دەستی تاوانیان چووە ژیانی فەرهاد.

هۆکارەکەشی وەک وتم بۆ ئەوە دەگەڕایەوە ستایلێکی نوێی نووسینی کۆمۆنیستی و کاری رێکخراوەیی داهێنابوو بە هەموو شێوەیەک دوژمنانی ئازادیی و ژیانی لە کوردستان هێنابووە لەرز. ئەوەی بیرم دێتەوە یەکێک لەو لێکۆڵینەوانەی بوو لە گۆڤاری “هزر” لە بارەی مارکسیزمی هاوچەرخ نوسیبووی، کە من تا ئەو دەمە لێکۆڵینەوەی وا تێروتەسەل و نوێگەرم بەرچاو نەکەوتبوو. ئەمەش وای کرد نەک یەکێتی و ئیسلامییەکان، لەلایەن ئێرانیشەوە بخرێتە ژێر چاودێریی و لەلایەن

ئیتلاعات و بزووتنەوەی یەکبوونی ئیسلامی پیلانی تیرۆرکردنی دابڕێژرێت، هەڵبەتە بە چاوپۆشیی یەکێتی لەو کردەوە تیرۆریستییە، هەروەک چۆن پارتی چاوپۆشیی کرد لە تیرۆری هەردوو رابەری کۆمۆنیست “شاپور و قابیل” کە ساڵێک پێشتر لە هەولێر تیرۆر کرابوون، هەرچەند ئەم تیرۆرە کەسانێک ئەنجامیان دا ئێستا لەناو کۆمەڵەی ئیسلامی عەلی باپیردان، بەڵام لەسەر فەتوای ئەو مەلا بەشیرە تیرۆریستە بوو ئێستاکە پارتی وەک نوێنەری خۆی کردوویەتی بە جێگری سەرۆکی پەرلەمانی عێراق.

فەرمی تیرۆرکردنی فەرهاد فەرەج

بە گوێرەی زانیارییەکانم باڵی “ئیسلاح”ی بزووتنەوەی یەکبوونی ئیسلامی، کە باڵی مەلا کرێکار بوو لەناو ئەو بزووتنەوەیەدا، لەسەر داخوازیی کۆماری ئیسلامی ئێران، دوو تیرۆریستی مەشقپێکراوی خۆیان لە هەورامانەوە رادەسپێرن بۆ ئەنجامدانی کردەی تیرۆری فەرهاد فەرەج. کە یەکێک لەو تیرۆریستانە ناوی فەرهەنگ ئەحمەد ناسراو بە “نامە” بوو. نامە جاسوسێکی دووسەرە بوو، پێشتر مفەوەزی ئاسایشی یەکێتی بووە و دواتر چووەتە ناو بزووتنەوەی ئیسلامی، دواتر بووەتە ئەندامی باڵی ئیسلاحی مەلا کرێکار و پاشتریش جوندولئیسلام و ئەنسارولئیسلام، لە ساڵی 2003 لە دوای رووداوی تیرۆرکردنی “حەمەحسەن” جێگری بەڕێوەبەری ئاسایشی سلێمانی لەو کاتەدا، لە بەردەم ماڵی نامەدا، دەستگیر دەکرێت و تائێستا چارەنووسی نەزانراوە.

بە پێی زانیارییەکانم، ئەو دوو تیرۆریستە لەناو سلێمانی لەلایەن چەند کەسێکی سەر بە مەلا کرێکارەوە رێنمایی کراون، بە تایبەت دوای ئەوەی دەمێک بوو کەوتبوونە چاودێریی هاوڕێی گیانبەختکردوو فەرهاد فەرەج. ئێوارەی رۆژی 17ی ئۆکتۆبەری 1999 ئەو دوو تیرۆریستە دەچنە بەردەم ماڵی هاوڕێ فەرهاد، لە دەرگاکەیان دەدەن، منداڵێکی خاوەن ماڵەکەیان کە هاوڕێ فەرهاد کرێچیان بووە دەرگا دەکاتەوە و وا رادەگەیەنن کە دوو هاوڕێی کۆمۆنیستی ئەون، بۆیە کە هاوڕێ فەرهاد دەچێتە دەرەوە دەیانبینێت خێرا تێدەگات، هەوڵ دەدات دەمانچەکەیان لێ بسەنێت بەتایبەت ئەوان دەیانەوێت فیشەک بنێن بەسەریەوە، بەڵام تیرۆریستی دووەم دوو فیشەکی پێوە دەنێت، یەکێکیان بەر بن باڵی دەکەوێت و ئەویتریان لە لا کەلەکەی کە گورچیلەشی دەگرێت. هەردوو تیرۆریستەکە بە ئاسانی بەی هەڵدێن و بە بەرچاوی دەزگا ئەمنییەکانەوە دەگەڕێنەوە گوندی گوێپ لە هەورامان.

ئەمە خۆی یەکێکە لەو بەڵگانەی یەکێتی ئاگادار بووە لە پیلانەکە

ئەگەرنا چۆن ئەو دوو تیرۆریستە توانیان بەناو ئەو ھەموو زاڵگە و بازگەیەی ئاسایشدا ھەمان شەو بگەنەوە گوێپ؟ یەکێکی تر لە بەڵگەکان ئەوەی یەکێتی بەشداربووە لەو کردەیەدا، کاتێک ھاوڕێ فەرھاد بە برینداریی دەگەیەنێنە نەخۆشخانەی فریاکەوتنی سلێمانی، ھیچ دکتۆرێک لەوێ نەبووە و تەنانەت ھیچ پشکنینێکی بۆ ناکەن، دوای نزیکەی دوو سەعات ھاوڕێ فەرھاد گیان لە دەست دەدات، ئەوەش روون بوو کە بە فەرمانێک نەخۆشخانەکە لە پزیشک و کارمەندانی تەندروستی چۆڵ کرابوو. بەڵگەیەکی تری بەشداریی یەکێتی لەو کردەیەدا، نامەی تیرۆریست لە دوای روخانی سەددام و ھەڵتەکاندنی ئەنسار لە ھەورامان، لەناو سلێمانی بە دەمانچەوە ھاتوچۆی دەکرد و بەردەوام ھاتوچۆی ئاسایشی کردووە بەناوی ئیمزای ھەفتانەوە، بەڵام ئایا کەسێک ئیمزای ئامادەبوونی ھەبێت دەتوانێت دەمانچەی پێ بێت؟ تا ئەوەی لە پرسگەی ئاسایش دەمانچە دانراوەکەی بەدەستی کارمەندێکەوە فیشەکێکی لێ دەربچێت چونکە ھەمیشە لەسەر پێ بووە!! ئایا دوای ئەو رووداوە چۆن نامە لێپرسینەوەی لەگەڵ نەکرا. بەڵام دواتر ئاسایش دەچنە سەری لە ماڵەی باوکیدا، نامە تەقە لە ئاسایش دەکات و لە رووداوێکی تەمومژاویی "حەمەحسەن" دەکوژرێت و نامە دەستگیر دەکرێت و شوێن بزر دەکرێت. بەڵگەیەکی تریش لەسەر تەوەگلانی یەکێتی لەو کارە ئەوەیە ھەموو کەیسی تیرۆری فەرھاد فەرەج لە پۆلیسی سلێمانی غەرق دەکرێت و بە ھیچ ئەنجامێک دادەخرێت.

بیرەوەریی ئەو رۆژانە لە دەفتەری یادداشتەکانی مندا

لە رۆژی 24-10-1999 دوای ھەفتەیەک لە تیرۆری ھاوڕێ فەرھاد فەرەج، لەسەر دەفتەری یاداشتی رۆژانەی خۆم ئەم دێڕانەم نووسیوە کە دواتر لە کتێبی "فلاشباک" لە لاپەڕە 67-71 بڵاوکراوەتەوە:
ئێستا کاتژمێر چواری عەسرە، دوێنێ لە نەخۆشخانەی فریاکەوتنی سلێمانی دەرچووم، پاش ئەوەی سێ رۆژ لەوێ مابوومەوە، بەھۆی ئەوەی لەلایەن گروپێک لە ئیسلامییەکانەوە بە سەرپەرشتی "فەرھەنگ نامە" لە نزیک گۆڕستانی شێخ محێدین "پشت مەزەخانەی سلێمانی" بە چەقۆ ھەرشم کرایە سەر، لە دوو لاوە برینداریان کردم، ئەمە زنجیرەیەک رووداوی بەرنامە بۆ داڕێژراوە دژی کۆمۆنیستەکان. سێ رۆژ بەر لەو رووداوەی من، ھاوڕێی کۆمۆنیستمان "فەرھاد فەرەج"ی نووسەر و سەرنووسەری رۆژنامەی "پێشڕەو" لە شەوی 17-10 ماڵەکەی خۆیدا بە دەمانچەی بێدەنگ تیرۆر کرا. تیرۆری کۆمۆنیستەکان لە ھەشت ساڵی دوای راپەڕینەوە بۆتە دیاردەیە. چونکە ھەردوو لایەنی ئیسلامی و ناسیۆنالیزم، ئەجیندای چەپ بە ھەڕەشە لەسەر ئایندەی سیاسیی خۆیان

ئەبینن.
پێشتریش لەلایەن “فەرھەنگ نامە”وە ھەڕەشەی کوشتنم لێکرابوو، کە چەندان گەنجم لە گەڕەکەکەی ئەو و ناو مزگەوتەکانەوە ھێنایە دەرەوە و بە بیری چەپ و کۆمۆنیزم ھزرم رۆشن کردنەوە. زیاتر لە پەنجا گەنجم تەنیا لە گەڕەکەکەی سەھۆڵەکە و شێخمحەدین لە دەوری حەلقەکەی خۆمان کۆکردەتەوە کە ھەندێکیان زۆر چالاکن لە نموونەی ھاوڕێیان “سەزدار، خالید ئەژی، دەستی کەمال، بەھادینە سوور، نەوشیروان، نەوزاد مام حەسەن”. ئەمانە بەشێکیان پێشتر ھاتەچۆی مزگەوتیان ئەکرد، بەڵام ئێستا لە چالاکترین کۆمۆنیستەکانن، چالاکترین خوێنەرەکانن، ئەوان سەرەتا بەھۆی منەوە بوون بە کۆمۆنیست، بەڵام ھەنووکە لە خۆم چالاکتر فەعالیەتی سیاسیی و رۆشنگەریی ئەکەن. ئەوەش بووە ھۆی تەقینەوەی تووڕەیی ئیسلامییەکان لە بەرامبەرم.
ھۆکارێکی تریش ئەوەیە، سەرەتای ئەمساڵ کاتێ ئەندامێکی سەرکردایەتی بزووتنەوەی یەکبوونی ئیسلامی کە وا بزانم جێگری وەزیری ئەوقافیشە لە بەندگەی مزگەوتی “عوسمانی کوڕی عەفان” لە گەڕەکی شێخمحەدین، وتاری ئاگرینی ئەخوێندەوە بە سەدان ھەرزەکار و تێیدا فەتوای کوشتنی کۆمۆنیستەکانی ئەدا، سەدان گەنجی بەنجکراو بە تریاکی ئاین حەماس گرتبوونی،. تیمەکەی ئێمەش بڕیارماندا بچینە ناو مزگەوتەکە و دەمکوتی بکەین، تیمەکەش پێکھاتبووین لە”عەباس، خالید ئەژی، ھەڵکەوت کەنفە، سەزدار، خۆم”. بەھۆی ئەوەی کارەبا نەبوو بە پاتری ئۆتۆمبیلیش بەندگەکەیان خستبووە کار، دوو لەکز ھەڵی مزگەوتەکەی رووناک ئەکردەوە، عەباس چووە ژێر دانەیەکیان، سەزداریش چووە ژێر ئەویتر. خالید و ھەڵکەوت کەنفە و من چووینە نزیکی مەلاکە، کە دە دوانزە چەکداریش پاسەوانیان ئەکرد. کەدی ئێمە ئەوەبوو کە کەوتنە ھاوار ھاواری تەکبیر، سەزدار و عەباس لەکزەکان بکوژێننەوە و ئێمەش پەلاماری مەلا بدەین.
ھەر بەو جۆرە بوو کاتی مەلا وتی “ئەبێ رەگی ئەو کۆمۆنیستە مەلعونانە لە ریشەوە دەربکەین، بۆ ئەوەی بزانن ئوممەتی ئیسلام و کوردی موسڵمان قبوڵیان ناکا”. عەباس و سەزدار خێرا پێیان دایە لەکزەکان و کوژاندیانەوە ئێمەش بە مشتەکۆڵە و شەق کەوتینە سەر دەموچاوی مەلا، لە ھەر چوار لاوە بووە بە تێکەژان و میلی چەک راکێشان، بەڵام بە خێرایی کارەکەمان ئەنجامدا و بەرەو دەرگای سەرەکی مزگەوتەکە ھەڵاتین. کە ھاتینە دەرەوە “سمکەی تەھای سەید عەلی” کە ھاوڕێمان بوو بەڵام کۆمۆنیست نەبوو، ئێمەی بینی و بەھۆی ئەوەی باوکی ئەفسەرێکی باڵا بوو، ھەمیشە چەکی پێبوو، کڵاشینکۆفێکی مزەلی پێبوو کە مەخزەنی ھەفتا و پێنجی لەسەر بوو،

میلی راکێشا رووەو مزگەوتەکە تا ئێمە دوور کەوتینەوە، ئیتر بەو جۆرە دەرباز بووین، دواتر هەواڵمان بۆ هات کە مەلاکەمان باش وێران کردووە.
لە تۆڵەی ئەمەدا ویستیان بە چەقۆ لەناوم ببەن، “فەرھەنگ نامۆ” کە ناسیاویشمان هەیە، باشترین تیرۆریست بوو ئەو کارەیان پێ سپاردبوو، چوونکە بیرمە پێش چەند ساڵ چەندین پەیکەر و کاری تەشکیلی “شیلان”ی خوشکی شکاندبوو بە بیانووی ئەوەی حەرامە، ئەو سڵ لە هیچ توندوتیژییەک ناکاتەوە. لای کەسێکیش وتبووی گوایە من زانیاریی لە دژی ئیسلامییەکان لە رۆژنامەی “رۆژنامەنووس” لەسەر شێوەی چالاکی و شانە و رێکخستنە ئیسلامییە چەکدار و بێ چەکەکان بڵاو ئەکەمەوە. بەڵام راستییەکەی ئەوەیە دوور و نزیک پەیوەندییم بەو رۆژنامەوە نییە، تەنیا ئەوە نەبێ سەرنووسەری ئەو رۆژنامەیە هاوڕێیەکی ئاساییمە. سەیرە خانەوادەی ئێمە ئەزموونێکی تاڵمان هەیە لەگەڵ ماڵی “نامۆ”! چوونکە پێش چەند ساڵیش “حەمەسوور”ی برای کە مفەوەزی ئاسایشی یەکێتییە هاتە سەر ماڵمان لەگەڵ ئەو تیمەی ماڵەکەیان پشکنین کە نیازیان وابوو خانووەکەمان لێ داگیر بکەن.!.بیرم لە شتی ناخۆش ناکەمەوە، دڵنیام رۆژێک ئێمە سەرئەکەوین، ئەوانیش وەک تیرۆریست ناویان ئەچێتە ناو چیرۆکەکانی مێژووەوە. دڵنیام کە خۆری ئێمە هەڵهات، ئەوان شەمشەکوێرەئاسا ئەچنەوە ناو تاریکایی.

دێڕە شیعرێکم هەیە ئێستا:

خۆر وەک خەنجەرێکی زێڕ جەرگی تاریکی هەڵدەڕێ
ئاسمان دوای هەورە رەشەکان روون روون ئەبێتەوە
زەوی دوای لافاو دڵی وەک خامێکی سپی پاک ئەبێتەوە
مرۆڤیش پێویستی بە خەنجەری تیژی بیرێکی رووناک و
راماڵینی هەوری رەشی کینە و لافاوی شۆڕشێکە

نووسینی: ستیڤان شەمزینی

24-10-1999